

Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän kokous 30.9.2016

Paikka: Kansalliskirjasto, Leipätehdas V503

Läsnä: Tarja Turunen (pj), Mirja Anttila (sihteeri), Hannele Dahl, Maria Forsén, Ilkka Haataja, Arto Ikonen, Minna Kantanen (kutsuttuna asiantuntijana), Tarja Mäkinen, Henna Paajala, Irene Piippola, Katri Rintamäki, Jaakko Tuohiniemi

Poissa: Jaana Taylerson

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 10.10.

2. Esityslistan hyväksyminen

Sovittiin että käsitellään genresanaston tilanne kohdassa alatyöryhmien kuulumisia ja ryhmälle tulleet koulutustoiheet kohdassa muut asiat. Pidettiin esittelykierros.

3. Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän kokous 31.5.2016

Käytiin läpi edellisen kokouksen muistiota. Edellisessä kokouksessa pohdittiin ryhmän tehtäviä. Yhtenä tehtävänä on mainittu "tehdä ehdotuksia sisällönkuvailun kehittämiseksi". Jaakko Tuohiniemi kysyi kenelle ehdotuksia tehdään ja onko ryhmällä itsellään valta tehdä päätöksiä. Todettiin että ryhmä voi tehdä suosituksia ja jos tarvitaan jokin ylempi taho tekemään varsinainen päätös tietyistä asiasta, se voidaan esittää edelleen Tiedonhallinnan ohjausryhmälle. Suosituksia sovellettaisiin ainakin Melinda-kuvailussa ja sitä kautta muotoutuisi kansallinen käytäntö. Yleisten kirjastojen näkökulman huomioiminen on kuitenkin tärkeää vaikka edustus Melindassa ei vielä olekaan laajaa. Sovittiin että yhdistetään tehtäväkuvauksen kohdat

- toimia yhteisenä foorumina, jossa jaetaan kokemuksia sekä käsitellään yhteisiä pelisääntöjä ja rakenteita
- tehdä ehdotuksia sisällönkuvailun kehittämiseksi

muotoon: "toimia kirjastoverkon yhteisenä foorumina, jossa jaetaan kokemuksia ja kehitetään yhteisiä pelisääntöjä ja rakenteita."

Lisäksi poistetaan kohdasta

- seurata sisällönkuvailun tarjoamien mahdollisuuksien kehittymistä sekä niiden soveltamista kirjastoissa

sana tarjoamien. Muotoiluja voidaan edelleen parantaa.

Irene Piippola kysyi rajanvedosta Kumea tehtäviin. Kumean toimenkuvassa viitataan sisällönkuvailun osalta ryhmän edeltäjään sisällönkuvailun asiantuntijaverkostoon ja ryhmän luonteva rooli on jatkoa verkoston työlle. Sovittiin että tiedustellaan Kumealta sopivaa aikaa yhteiselle kokouksella ensi vuoden alussa.

Nimetään jatkossa kokousmuistiot muistioiksi ja tallennetaan ne wikiin.

4. Uusi sisällönkuvailuohje

Pyritään tekemään ohje loppuun tämän vuoden kuluessa. Jaakko työstää kustakin alueesta valmiin version ja ilmoittaa ryhmäläisille, kun alueen versio on valmiina kommentoitavaksi. Tekstiä kommentoidaan kohta kerrallaan wikialustalla, teksti voi kuitenkin olla tarpeen mukaan erillisenä dokumenttina. Ohjeessa huomioidaan sekä RDA että ISBD.

Ohjeeseen lisätään ruotsinkielisiä esimerkkejä. Jos tarvetta ilmenee, mietitään mahdollisuutta kääntää myös ohjeteksti. Ohjeeseen sovittiin lisättäväksi myös lappilaisia/saamenkielisiä esimerkkejä.

Jaakko pyysi mahdollisia kommentteja ohjeen yleiseen rakenteeseen mahdollisimman pikaisesti.

Keskusteltiin myös siitä onko asiasanojen järjestyksestä olemassa ohjetta/pitäisikö sitä ohjeistaa, tai tehdäänkö mahdollisesti tietokannoissa järjestämistä jälkikäteen.

Irene kertoi saamenkielisestä asiasanastotyöstä. Toistaiseksi Pohjoismaissa asiasanoitetaan valtakielillä, Rovaniemellä Lappi-osaston toimittama Lapponica-asiasanasto on käännetty saameksi. Lapponica kattaa lappilaista erikoissanastoa hierarkioineen eli siis suppeasti myös yleissanastoa. Sanasto on päivitetty Finto-palveluun. Tarvittaisiin monikielinen thesaurushanke kääntämään YSA saameksi (aluksi pohjoissaameksi). Myös muissa pohjoismaisissa saamelaisbibliografioissa (ja kansalliskirjastoissa joitten yhteydessä nämä bibliografiat toimivat) voisi olla asiaan mielenkiintoa.

Ehdotettiin tiiviimpää yhteistyötä Finnan kanssa. Sovittiin että pyydetään Finnan edustaja mukaan seuraavaan kokoukseen.

5. Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän wikialueet

Täydennetään uutta wikiä tarpeen mukaan, vanhasta wikistä sisältö siirretään uuteen sisällönkuvailuohjeen valmistuessa. Jaakko informoi SYNin yhteyshenkilöä uudesta ryhmästä ja wikisivusta.

6. Kuvailupäivä 26.10.2016

Tarja Turunen esittelee sisällönkuvailuryhmän, todettiin että esityksessä on hyvä selkeyttää ryhmän suhdetta muihin työryhmiin esim. Kumeaan ja Tiedonhallinnan ohjausryhmään. Aamupäivään sisältyy myös muita sisällönkuvailuaiheisia esityksiä.

7. Kiviathon 18.11.2016

Sisällönkuvailuryhmästä tilaisuuteen on osallistumassa viisi henkilöä. Tilaisuudessa tehdään ryhmätyönä Seitsemään veljekseen pohjautuvista teoksista linkitettyjä RDA-tietuekokonaisuuksia RIMMF-työkalulla. Työkalusta löytyy esittelyvideoita YouTubesta.

8. Sisällönkuvailun asiantuntijaryhmän alaryhmien tilannetiedot

- fiktioaineiston kuvailun työryhmän toiminta loppui ohjeen betaversioon valmistuttua kaksi vuotta sitten. Fiktioaineiston kuvailuohjeessa mainitut asiat on huomioitava myös laajempaa sisällönkuvailuohjetta työstettäessä. Ohje on tallennettu Doriaan. Jatkossa työryhmään kuuluvat Ilkka Haataja, Outi Hintikka, Jaakko Tuohiniemi ja Irene Piippola.
- lajityyppi/muotosanastoryhmän työskentely on edennyt vaiheeseen, jossa on tehtävä päätös sanaston julkaisutavasta ja ylläpidosta. Otetaan nämä kysymykset asialistalle seuraavaan kokoukseen. Selvitetään ennen kokousta Metatietosanaston kanta julkaisutapaan (tällä hetkellä termit ovat selattavissa Metatietosanastossa kaunokirjallisuuden termejä lukuun ottamatta) sekä tekniseen toteutukseen liittyvät kysymykset. Työryhmään kuuluvat Ilkka Haataja, Minna Kantanen, Yrjö Lindegren ja Mirja Anttila.

9. YSA

Mirja kertoi uudesta ehdotusjärjestelmästä osoitteessa ehdotus.finto.fi. Ehdotusjärjestelmän pilotoinnin ohella YSAssa on ollut ajankohtaista KULA-sanaston yhdistäminen sen oman ylläpidon päättyessä; alustavasti on keskusteltu myös MUSAn yhdistämisestä kuitenkin niin, että musiikkitermien ylläpito säilyisi Luumu-ryhmällä. Siirtyminen YSAsta YSOon on suunnitteluvaiheessa.

YSO ollaan jatkossa linkittämässä LCSH:n lisäksi Wikidataan. LCSH-linkitys on tehty kaikille niille YSO-käsitteille joille löytyy vastine (43 % YSO:n käsitteistä). Koska YSO on kuitenkin huomattavasti pienempi sanasto kuin LCSH, suurelle osalle LCSH-termejä ei ole linkitettyä vastinetta YSOssa. Linkityksen tavoitteena on kuitenkin tulevaisuudessa toimia apuvälineenä suomenkielisen kuvailun tuottamisessa englanniksi kuvailulle aineistolle.

Keskusteltiin asiasanoituskäytännöistä Melindassa ja todettiin että kirjoitusvirheet asiasanoissa kannattaa korjata kun niitä huomaa, tai poistaa virheellinen muoto silloin kun myös oikea muoto on tietueessa.

10. Muut asiat

Melindan "Talonmiehen tuokioon" on tullut toive saada sisällönkuvailu- ja ontologiakoulutusta sekä LCSH-koulutusta. Keskusteltiin mahdollisuudesta järjestää koulutusta osana Talonmiehen tuokioita, yhtenä teemana voisi olla juuri LCSH-koulutus. Tarja Mäkinen selvittää Ulla Ikäheimolta aikataulua koulutukselle, Tarja Turunen ja Jaakko Tuohiniemi vastaavat LCSH-koulutuksen sisällöstä. Todettiin että hyvä malli olisi pyytää etukäteen kysymyksiä.

Myös sisällönkuvailupäivän järjestämisestä ensi vuonna keskusteltiin. Koulutus voitaisiin järjestää Kansalliskirjaston auditoriossa etäyhteydellä. Aiheeksi ehdotettiin sisällönkuvailun hyödyntämistä Finnan tiedonhaussa. Suunnitellaan koulutusten järjestämistä tarkemmin seuraavassa kokouksessa.

11. Seuraavat kokousajat

Valitaan kokousaika doodlella. Seuraavaan kokoukseen on mahdollista osallistua myös etäyhteydellä.

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.30.